

SPORNÝ ÚRAZ NA PRACOVNÍ CESTĚ

Mgr. LADISLAVA JASANSKÁ, Mgr. ONDŘEJ PREUSS

Zaměstnanec M. Š. byl zaměstnavatelem vyslán na pracovní cestu na zahraniční odbornou konferenci. Po dohodě se zaměstnavatelem vyrazil dříve a navštívil den předem místo, kde se měla konference konat, aby urovnal určité administrativní nesrovnalosti a dobře si zmapoval cestu. Na zpáteční cestě do hotelu však utrpěl úraz. Byl napaden útočníkem, v důsledku čehož musel podstoupit celou řadu operací, které mu jen tak tak zachránily zrak. Protože v době, kdy došlo k jeho napadení a zranění, byl žalobce na zahraniční pracovní cestě a plnil tam pracovní úkoly, jednalo se podle jeho názoru o pracovní úraz, za který podle ustanovení § 190 odst. 1 zákoníku práce (§ 366 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., dále „nového ZP“) „plně“ odpovídá žalovaný. Zaměstnavatel to odmítl, a tak se věc dostala k soudu.

Obvodní soud žalobu zamítl s odůvodněním, „že v praxi je zastáván názor: je-li zaměstnanec vyslán na pracovní cestu, nelze považovat veškerou jeho činnost po dobu pracovní cesty za úkony, jež souvisí s plněním pracovních úkolů“ a vzhledem k tomu, že si pan M. Š. po cestě zpátky do hotelu fotografoval okolní přírodu, se již tedy jednalo o soukromou aktivitu, jež nesouvisela s plněním pracovních úkolů. Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, a tak se případ dostal po dovolání až před Nejvyšší soud České republiky v Brně.

ŘÍZENÍ PŘED NEJVYŠŠÍM SOUDEM

Dovatel (zaměstnanec) se dožadoval především zodpovězení otázky, „zda za situace, kdy byl zaměstnavatelem vyslán na konferenci a s organizátory konference v předvečer jejího konání v místě, kde se měla konat, řešil organizační problém, jde či nejde o činnost přímo související s plněním pracovních úkolů“, a „zda, pokud při cestě z místa, kde vyřizoval služební – pracovní záležitost, do hotelu, kde je ubytován, dojde ke zranění, jde o pracovní úraz či nikoli“. Podle jeho názoru se zde neuplatní zásada, že cesta z práce a do práce není plněním pracovních úkolů, jestliže odchází z místa, kde plnil pracovní úkol, do místa, kde byl v cizině na pracovní cestě ubytován. Dovatel byl přesvědčen o tom, že pohyb mezi místem konání práce a místem ubytování v hotelu na pracovní cestě v cizině je nutno hodnotit odlišně od cesty z práce nebo do práce při běžném plnění pracovních povinností, kdy zaměstnanec jede do práce z místa svého bydliště.

PRACOVNÍ CESTA A JEJÍ ČÁSTI

Nejvyšší soud potvrdil, že je-li zaměstnanec vyslán na pracovní cestu, nelze považovat veškerou činnost zaměstnance po dobu pracovní cesty za plnění pracovních úkolů nebo za úkony, jež souvisí s plněním pracovních úkolů. Ustálená soudní praxe v této souvislosti vychází z názoru, že pracovní cesta, ať jde o tuzemskou nebo mimo

území České republiky, se od svého počátku až do návratu z ní štěpí na více úseků, které z hlediska vztahu k plnění pracovních úkolů či přímé souvislosti s ním nemohou být posuzovány totožně. Z uvedeného vyplývá, že pro posouzení projednávané věci je významné, v rámci jakého „úseku“ pracovní cesty žalobce úraz utrpěl.

Činnost, která je předmětem pracovní cesty, je vždy – jak vyplývá z ustanovení § 25 odst. 1 nařízení vlády č. 108/1994 Sb. (§ 273 (1) nového ZP) – plněním pracovních úkolů. Vedle této činnosti je třeba do rámce plnění pracovních úkolů na pracovní cestě zahrnout též jakoukoli jinou činnost, kterou zaměstnanec v průběhu pracovní cesty vykoná na příkaz zaměstnavatele, popřípadě i činnost, kterou vykoná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nekoná proti výslovnému zákazu zaměstnavatele (§ 25 odst. 1 a 2 nařízení vlády – § 273 (1) a (2) nového ZP).

Ohledně dalších „úseků“ pracovní cesty je v praxi zastáván názor, že cesta z bydliště zaměstnance k dopravnímu prostředku, jímž se pracovní cesta koná (automobil, autobus, vlak, letadlo), je považována za cestu do zaměstnání, která končí nástupem do dopravního prostředku, popř. vstupem do nádražní nebo letištní budovy. Samotná cesta určeným dopravním prostředkem z obce bydliště zaměstnance do místa, které je cílem pracovní cesty, a zpět je považována – jak vyplývá z ustanovení § 26 odst. 1 nařízení vlády (§ 274 nového ZP) – za úkon nutný před počátkem práce nebo po jejím skončení, a tedy úkon v přímé souvislosti s plněním pracovních povinností. Jestliže se zaměstnanec v místě, kde bude vykonávat činnost, která je předmětem pracovní cesty, nejdříve ubytuje (např. v hotelu, v ubytovně zaměstnavatele či u příbuzných nebo přátel), končí tento „nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení“ vstupem do místa ubytování. Následná cesta k vlastním pracovišti, která končí vstupem do budovy určené k plnění pracovních úkolů, a cesta zpět do místa ubytování je pak – bez ohledu na to, zda jde o tuzemskou nebo zahraniční pracovní cestu – v praxi považována za cestu do zaměstnání a zpět (§ 26 odst. 1 nařízení vlády – § 274 nového ZP). Z uvedeného vyplývá, že ubytuje-li se zaměstnanec v obci, která je předmětem pracovní cesty (ať již v tuzemsku nebo v zahraničí), a z místa ubytování jde na pracoviště do budovy určené k plnění pracovních úkolů, pak poškození zdraví, které utrpí cestou z místa ubytování na toto pracoviště nebo cestou zpět, nelze považovat za pracovní úraz.

ZÁVĚR NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Uvedené vztaženo na posuzovanou věc znamená, že žalobce poté, co se po příletu do místa, které bylo cílem jeho pracovní cesty, ubytoval v hotelu, nastoupil cestu do zaměstnání, kterou ukončil okamžikem, kdy vstoupil do budovy konferenčního centra. Vykonával-li v době návštěvy konferenčního centra (v den před vlastním zahájením konference) činnost v zájmu zaměstnavatele, pak zde plnil pracovní úkoly. Okamžikem odchodu z budovy konferenčního centra pak žalobce nastoupil cestu ze zaměstnání, kterou by ukončil vstupem do hotelu, kde byl ubytován. Jestliže byl žalobce na této cestě z konferenčního centra do hotelu napaden a utrpěl poškození zdraví, je za tohoto stavu – bez ohledu na to, zda žalobce při této cestě „zabloudil

a odchýlil se od přímé trasy“ – odůvodněn závěr, že k jeho úrazu došlo při cestě ze zaměstnání, a tudíž že se nejedná o pracovní úraz ve smyslu ustanovení § 190 odst. 1 zákoníku práce - § 366 nového ZP.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. ledna 2012, sp. zn. 21 Cdo 4834/2010)

Autoři článku pracují v advokátní kanceláři Jasanská&co.

SOUTĚŽ

OSVČ, která dosud nepodala přehled o příjmech a výdajích za rok 2011, je povinna uhradit zálohu na pojistné na důchodové pojištění za březen 2012 ve výši 1807 Kč. Tato částka je na účet příslušné OSSZ připsána 1. dubna 2012. Dne 20. dubna bude připsána stejná částka ještě jednou.

- a) Platba z 1. dubna bude zálohou na pojistné za březen, platba z 20. dubna bude vrácena OSVČ jako přeplatek.
- b) Platba z 1. dubna bude zálohou na pojistné za březen, platba z 20. dubna bude zálohou na pojistné za měsíc duben.
- c) Obě platby budou považovány za zálohu na pojistné na DP za měsíc březen, jelikož lze zálohu zaplacenou v období její splatnosti ještě v tomtéž období dodatečně navýšit.

Odpověď zašlete na adresu nar.pojisteni@cssz.cz nejpozději do 13. dubna.

Správná odpověď na březnovou soutěžní otázku byla za b) a zní: uchazeči o zaměstnání, který bez vážného důvodu ukončil zaměstnání, náleží podpora v nezaměstnanosti ve výši 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu po celou podpůrní dobu. Odměnu získává Ivona Futschiková z Liberce.

DLOUHOVĚKOSTI SVĚDČÍ PRAHA A JIŽNÍ MORAVA

V březnu letošního roku evidovala Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) 469 důchodců narozených v roce 1912. Z toho je 391 žen a 78 mužů. U příležitosti stých narozenin dostávají klienti ČSSZ rozhodnutí o zvýšení důchodu o 2 000 Kč spolu s osobním dopisem ministra práce a sociálních věcí Dr. Ing. Jaromíra Drábka. ČSSZ vyplácí důchod i starším seniorům, kteří se narodili v letech 1904 až 1911, těch má v evidenci 492.

Z březnové evidence výplat důchodů vyplývá, že v České republice žije 961 sto- a víceletých občanů. Převažují ženy – 813, zatímco mužů je 148. Nejstarší žena, které ČSSZ vyplácí důchod, se narodila se v roce 1904 a momentálně žije v Moravskoslezském kraji. Nejstarší muž nyní žije v Královéhradeckém kraji a narodil se v roce 1905. Nejvíce sto- a víceletých lidí žije v Praze – 172 a v Jihomoravském kraji – 133, naopak nejméně – 18 – v kraji Karlovarském.

Důchody stoletých občanů se zvyšují pravidelně od roku 1969. Od roku 2006 se stoletým lidem zvyšují důchody o 2 000 Kč. Tato částka je přiznávána k procentní výměře důchodu automaticky.